

Organizace a provádění přesunů na velké vzdálenosti k zasazení do útoku z chodu

Major Vladimír Polcar,
major Miloslav Kuchta

Článek řeší otázky organizace a plánování přesunů vojsk na velké vzdálenosti. Kromě vševojskových otázek se zaměřuje především na otázky ženijního zabezpečení a maskování dalekých přesunů. Značná pozornost je v článku věnována problémům řízení dalekých přesunů a otázkám součinnosti s ozbrojenými složkami MV a lidosprávy.

Soudobé střetnutí ozbrojených sil válčících stran se bude v podmínkách použití nejmodernější bojové techniky vyznačovat kromě jiného častým a rychlým přenášením úsilí z jednoho operačního směru na druhý, aby se získala převaha sil a prostředků a tím i ovlivnila celková situace na frontě.

To znamená, že organizace a provádění operačních přesunů nabývá značného významu; tato bojová činnost vojsk se bude provádět častěji než dosud, na větší vzdálenosti a v krátkých lhůtách.

Provádění operačních přesunů má v soudobých podmínkách řadu charakteristických zvláštností. Rozsáhlá motorizace a mechanizace vojsk zvýšila rozhodným způsobem jejich pohyblivost a dala jim možnost provádět přesuny vlastními organickými prostředky na značné vzdálenosti.

Kvalita bojové techniky, vybavení vozidel prostředky pro vidění v noci umožňuje vojskům provádět přesuny v noci vyššími pochodovými rychlostmi a zároveň i utajeně. Vojska mohou být zasazována do boje přímo z pochodové sestavy.

Na druhé straně zase používání zbraní hromadného ničení, hlavně raketových zbraní, umožňuje nepříteli provádět úderů na přesunující se vojska prakticky do každé hloubky a způsobovat jim hromadné ztráty.

Bude proto značně důležité správně zplánovat přesuny, zorganizovat je a hlavně je všestranně zabezpečit, aby přesunovaná vojska mohla být včas a v plné bojeschopnosti zasazena z chodu do sražení.

Plánování přesunů na velké vzdálenosti

Jedním z nejdůležitějších úkolů štábu armády při organizaci dalekých přesunů je rychle a reálně zplánovat přesuny a doručit úkoly pro přesun svazkům.

Aby se urychlilo plánování a zabezpečilo souběžné plánování s divizemi a zároveň byl dán dostatek času pro přípravu vojsk pro přesun, vydává velitel armády, po krátkém zhodnocení situace a úkolu, pokyny pro plánování přesunu.

Tyto pokyny velitele armády mohou obsahovat:

— úkol armády a její učení;

- organizaci přesunu po vlastní ose a po železnici;
- časové rozdělení přesunů, určení prostorů denních odpočinků, vyčkávacího prostoru, počet os;
- způsob provedení přesunu dělostřeleckého a ostatních armádních prostředků;
- způsob přesunu velitelských stanovišť armády (VS, PVS, TVS);
- organizace pořádkové služby a její pohotovost;
- základy spolupráce s orgány civilní správy a MV;
- pohotovost k zahájení přesunu.

Tyto pokyny jsou podkladem pro zpracování a doručení předběžných nařízení pro podřízené svazky a útvary.

Předběžné nařízení svazkům může obsahovat:

- charakter přesunu a jeho zvláštnosti;
- úkoly pro štáby a jednotky do doby pohotovosti (zvláště příprava techniky);
- způsob doplnění zásob všech druhů;
- s kým vstoupit do styku při plánování železniční přepravy (za předpokladu, že železniční přeprava je řízena frontem a je dostatek podkladů);
- základní pokyny pro organizaci pořádkové a regulační služby;
- pohotovost k zahájení přesunu.

Předběžná nařízení je možno doručit vojským styčnými (směrovými důstojníky armády); výhodnější však je využít k tomuto úkolu orgány podřízených štábů a směrové (styčné) důstojníky využít při plánování vlastního přesunu a odeslat je až s rozhodnutím velitele armády.

Vydání předběžných nařízení pro přesun zabezpečuje operační oddělení armády v součinnosti s ostatními složkami štábu.

Zároveň rozpracovává plánovací skupina za spoluúčasti směrových důstojníků podklady pro grafické rozhodnutí velitele armády pro přesun.

Možný postup při zpracování grafického rozhodnutí:

Po zakreslení pásma přesunu armády a čáry zasazení do sražení je třeba nejdříve vyhledat a určit osy přesunu. Pro armádu bude nutno mít zpravidla dvě osy pro každou divizi prvního sledu, jednu až dvě osy pro armádní svazky a útvary. To znamená, že při počtu tří divizí v prvním sledu potřebuje armáda minimálně 7—8 pochodových os. Kromě těchto základních os štáb armády určuje nejméně 2 záložní osy, které je výhodné určovat na styčích pásem přesunu prvosledových divizí, aby v případě vyřazení základních divizních os mohly pochodové proudy provést manévry na záložní osy. Při nedostatku průběžných záložních os v celém pásmu přesunu určujeme záložní osy alespoň přes nejnebezpečnější úseky pásma přesunu.

Vzhledem k nutnosti zabezpečit manévry je třeba volit dostatek obtížidel a rokádních os podle konkrétní terénní situace a na základě vyhodnocení nebezpečných míst z hlediska možného napadení nepřitelem (soutěsky, údolí, horské přechody, přechody přes vodní toky, velké osady apod.).

Podle vzdálenosti prostorů soustředění vojsk k čáře zasazení a daného času k přesunu je třeba volit prostory denních odpočinků divizí prvního i druhého sledu (pokud je neurčil velitel armády ve svých pokynech).

Přitom je třeba brát v úvahu možnosti maskování, dostatek komunikací k rozptýlení proudů, otázky zásobování vodou apod. Skýtá-li terén možnost určit prostor denních odpočinků za vodní překážkou, je to nutno brát v úvahu i v případě, že přesun do těchto prostorů bude časově prodloužen.

Určují-li se prostory denních odpočinků, je nutno vycházet ze zásady, že ve větší vzdálenosti od fronty je možno přesun provádět na větší hloubku a ten může být zahájen ve dne, ale čím blíže k frontě, tím se hloubky přesunů budou zkracovat a bude třeba zachovávat přísné utajení. To znamená, že tyto přesuny blíže k frontě se musí zásadně začínat a ukončit v noci. V současné době bude nutno více než kdy jindy plánovat první dny přesunů na maximální vzdálenost a často provádět usilovné pochody s využitím většiny denní doby.

Příklad:

Armáda má provést daleký přesun na vzdálenost 400 km tak, aby z rána třetího dne po zahájení přesunu mohla být zasazena do sražení z chodu. K přesunu až na čáru zasazení jsou tedy 3 noci a 2 dny.

Možná kalkulace:

- před zasazením do sražení mají být vojska prvního sledu ve výchozím prostoru vzdáleném 20—40 km od fronty. Zbývá pro přesun během dvou nocí 360 km,
- první noc je možno volit přesun na hloubku 200 km,
- druhou noc pak provést přesun na vzdálenost 160 km.

Je-li v hrubých rysech, hlavně časově (po dnech) přesun vyřešen, stanoví se čáry výchozích míst, regulační čáry a místa rozchodit.

Regulační čáry je třeba určovat na základě stanovené rychlosti přesunu. Podle Oper-1-1 se stanoví pro divize regulační čáry na vzdálenosti 3—4 hodin přesunu, to znamená 60—100 km od sebe.

Regulační čáry je výhodné určovat podle markantních terénních celků (rokádní silnice, údolí, východy z lesních komplexů apod.) ne však na vodních tocích, jejichž přechody skýtají nepříteli dobrý cíl k provedení úderů a narušení přesunů.

Při zasazování armádního uskupení z chodu je třeba ještě navíc plánovat u divizí prvního sledu i čáry rozčlenění do předbojových a bojových sestav. Štáb armády zpravidla určuje čáru rozčlenění do pra-

porních a rotních proudů, popřípadě bezpečnostní čáru pro shoz atomových pum.

Při plánování přesunu na vzdálenost 400 km volíme zpravidla tyto základní regulační čáry:

- čára výchozích míst (do 10—15 km od prostoru soustředění),
- čtyři až šest regulačních čar, z nichž poslední je současně čarou rozchodiště.

Plánují-li se prostory denních odpočinků, není třeba určovat čáru rozchodiště, protože vojska jsou rozčleněna podél os.

Jakmile operační oddělení stanoví pochodové osy, prostory denních odpočinků, vyčkávací prostor a základní regulační čáry, přistupuje k nejdůležitější práci v plánování přesunu, a sice ke zpracování časové kalkulace přesunu na jednotlivých osách. Na této práci se musí podílet zástupci všech složek štábu armády, zvláště dělostřelectva, ženijního vojska, chemického vojska, spojovacího vojska a týlu. Činnost operačního oddělení záleží v tom, že časové a prostorové slaďuje celý přesun z hlediska zámyslu velitele armády pro zasazení vojsk do sražení. Uskupení svazků a útvarů v prostorech odpočinků a vyčkávacím prostoru musí odpovídat předpokládané sestavě armády na čáře zasazení a musí dávat možnost druhým vojskům zabezpečovat samotný přesun. Například pontonové a ženijní jednotky zabezpečují přepravu přes vodní toky a přesuny přes horské terény, chemické jednotky musí mít možnost odstraňovat následky napadení, protiletadlové jednotky chránit nejdůležitější přechody a prostory soustředění.

Zkušenosti posledních přesunů ukazují, že při provádění dalekých přesunů musí být tyto úkoly z větší části zabezpečovány péčí frontu a v součinnosti se složkami civilní správy a MV.

Stejným problémem je zabezpečit přesun klasického dělostřelectva, které svými nižšími pochodovými rychlostmi podstatně prodlužuje dobu přesunu. Při přesunu z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení zpravidla těžký dělostřelecký materiál ráže od 122 mm výše není schopen se přesunout a zaujmout palebné postavení, aniž by narušil přesun prvosledových vševojskových svazků. Bylo by účelné uvažovat o tom, jak zmobilizovat těžké dělostřelectvo, rozšířit počty reaktivního dělostřelectva a z větší části zabezpečovat zasazení druhosledové armády do sražení dělostřeleckými prostředky frontu a armád prvního sledu. V takovém případě pak těžké i klasické dělostřelectvo by se přesunovalo za svazky prvního sledu a

bylo by schopno zabezpečovat rozvíjení útoku zasazené armády.

Střední raketové pluky zásadně při zasazování armády nepřesunovat a zabezpečit její zasazení podporou z původních palebných postavení. Přesuny lehkých raketových pluků nedělají zásadně potíže, naopak štáb armády jejich přesun zabezpečuje přednostně.

Stejně potíže jako u těžkého dělostřelectva projevují se i při přesunu protiletadlových svazků. Armáda kromě vlastní pládky bývá zpravidla zesílena ještě 2—4 pládky ze zálohy frontu. Máme-li vyhovět požadavkům zabezpečit armádu na čáře zasazení rozvinutím APLDS, musíme PL dělostřelectvo přesunovat v čele pochodové sestavy armády.

Tim zbavujeme armádu ochrany na nejnebezpečnějších úsecích přesunu a dále se vystavujeme nebezpečí, že se předčasným rozvíjením PL prostředků prozradí čára zasazení armády.

Při dalekých přesunech armády se jako prostředek ochrany lépe hodí lehčí materiál 57 mm než kanóny 85 mm, které jsou méně pohyblivé a potřebují k zaujímání palebných postavení více času. Ideálním řešením přesunu PL prostředků armády by bylo vyčlenit pro ně samostatnou pochodovou osu, což nelze vždy zabezpečit. Zde bude třeba spoléhat daleko více na pomoc a zabezpečení nadřízeného velitelství, popřípadě řešit tento úkol novými raketovými PL prostředky.

Po zhodnocení všech těchto kritérií operační oddělení v součinnosti s ostatními složkami zpracovává časovou kalkulaci přesunu podle jednotlivých os zpravidla ve formě tabulky přesunu — viz přílohu 2.

V grafickém rozhodnutí velitele armády pro přesun se zakreslují zásadní prvky organizace pořádkové služby. Určují se pomocné VS armády a divízi, způsob regulace v pásmech přesunu divízi prvního sledu, způsob regulace na armádní ose a při přesunu druhosledových svazků. Při řešení úkolů pořádkové služby na vlastním území je třeba vyjádřit úkoly, které budou ve prospěch armády zabezpečovat civilní složky a orgány MV.

Pro regulaci armádních os je třeba vyčlenit z počtu divíze druhého sledu, zpravidla té, která bude zasazována jako poslední, 1 motostřelecký prapor + část spojovacích prostředků. Vyčlenovat pořádkové orgány z počtu armádních svazků a útvarů

(dd, žb atd.) je nevýhodné a oslabuje tyto svazky při plnění bojových úkolů.

Pomocné VS armády, které se zpravidla přesunuje jako první, je třeba zabezpečit části spojovacích prostředků z počtu spojovacích jednotek divize druhého sledu, protože spojovací armádní pluk bude plnit důležitější úkoly spojení při zasazení armády.

Spojení orgánů pořádkové služby za přesunu je řešeno zpravidla s využitím stálých telefonních sítí, za předpokladu, že je dán dostatek času pro jejich vyčlenění. Spojovací oddělení armády přiděluje tyto sítě i pro podřízené prvosledové svazky. Spojení rádiem je jen na příjem a mohou být předávány jen krátké smluvené signály řídicí stanice. Pomocné VS armády a divízi musí být zabezpečeno dostatečným počtem pohyblivých pojítek, protože řízení přesunu na úsecích napadených prostředky nepřítele bude se zpravidla provádět z větší části jejich pomocí.

Na základě zpracovaných dokumentů pro přesun vydává velitel armády své rozhodnutí.

Grafické rozhodnutí s tabulkou přesunu a úkoly pořádkové služby budou zpravidla zpracovány v co nejkratším čase a v mnoha případech jen uhlém na mapě. Zde rychlost zpracování bude mít přednost před zpracováním vzorových dokumentů, které by se staly jen historickými dokumenty.

Velitel armády vydává rozhodnutí pro přesun ústně, pokud možno za přítomnosti velitelů svazků. Směroví důstojníci, kteří se zúčastní zpracování rozhodnutí spolu se štábem, mají většinu podkladů zakreslených na mapách a v poznámkových sešitech.

Velitel armády (náčelník štábu) přezkouší směrové důstojníky, zda pochopili úkol a potvrdí podpisem na mapě a v poznámkových sešitech jejich správnost; poté jsou směroví důstojníci povinni doručit rozhodnutí podřízeným vojskům v nejkratším čase.

Současně s rozhodnutím pro přesun vydá velitel armády svému zástupci pokyny pro organizování pořádkové služby a určuje dobu pohotovosti.

Náčelník štábu armády vyčleňuje rekonoskační skupinu pro přesun VS armády a vydává pokyny náčelníku operačního oddělení pro provedení přesunu k zaujetí nového VS armády.

Operační oddělení na základě rozhodnutí velitele armády zpracovává plán přesunu armády a při nedostatku času rozkaz pro přesun, popřípadě písemná nařízení pro svazky.

Zároveň operační oddělení organizuje součinnost s orgány civilní správy, složkami MV a připravuje v součinnosti se správcem štábu přesun VS na nové stanoviště.

Několik poznámek k časové kalkulaci práce štábu při plánování dalekých přesunů.

Způsob práce velitele armády při rozhodování pro přesun bude zpravidla záviset na množství času, který bude mít k dispozici. Zásadou by mělo být, aby štáb armády a podřízené svazky a útvary měly nejméně 10–11 hodin času před zahájením přesunu.

Při plánování přesunu je třeba využít souběžného plánování na všech velitelských stupních, což podstatně zkracuje čas potřebný pro dosažení pohotovosti vojsk k přesunu.

Maximální čas je třeba poskytnout orgánům pořádkové služby, aby mohla zaujmout včas svá stanoviště a řídit účinně přesun. V současných podmínkách je třeba řešit přesun pomocného VS armády vrtulníky, protože jinak nezaujme své stanoviště do doby zahájení přesunu.

Velku je možno konstatovat, že plánování dalekých přesunů ve zkrácených časových normách vyžaduje od štábů všech stupňů dokonalou organizaci práce, sladěnost všech úkolů a dobrou teoretickou přípravu. Navíc musí štáb hledat způsoby, jak urychlit práci použitím předem připravených pomůcek pro kalkulaci přesunů, využívat magnetofonních zápisů rozhodnutí velitele a předávat toto rozhodnutí nebo nařízení vojskům pomocí nejnovější sdělovací techniky.

Ženíjní zabezpečení dalekých přesunů

Aby bylo možno tento úkol zabezpečit, bude nutno brát v úvahu některé zvláštnosti:

- ženíjní zabezpečení bude zpravidla nutno provést jen organickými ženíjními jednotkami v součinnosti s orgány civilní správy;
- pomoc vyššího štábu (HV, F) bude jen minimální;
- daleký přesun může být proveden na hloubku 300 km i více;
- během přesunu v podmínkách evropského válčiště je nutno překonávat během 300–400 km několik velkých vodních toků a pohoří (každých 60–100 km jeden střední vodní tok).

Možná varianta souběžného plánování přesunu v armádě:

Hodiny	Armáda	Divise	Útvar	Poř. služba A
0—1	Ujasnění úkolu a vydání předběžných nařízení svazkům			
1—2				Předběžné pokyny pro organizaci pořádkové služby
2—3	Grafické rozhodnutí velitele armády	Ujasnění úkolu a vydání předběžných nařízení pro útvary		Příprava prostředků a sil pořádkové služby armády. Součinnost s orgány civilní správy a MV.
3—4		Kontrola předběžných nařízení u útvarů. Příprava štábu pro plánování.	Ujasnění úkolu a vydání předběžných nařízení vojskům.	
4—5		Předběžné pokyny pro organizaci pořádkové služby. Vyslání rekognoskační skupiny	Provádění předběžných nařízení ve vojscích.	
5—6	Vydání rozhodnutí velitele armády a doručení rozkazů			Vydání pokynů zástupci velitele pro zaujetí pořádkové služby
6—7	Kontrola a pomoc při zpracování rozhodnutí ve svazcích	Rozhodnutí velitelů svazků	Příprava orgánů pořádkové služby. Vyslání rekognoskačních skupin	Přesun a zaujetí stanovišť orgánů pořádkové služby
7—8				
8—9	Kontrola pořádkové služby na armádních osách a čára výchozích míst	Kontrola a pomoc při zpracování rozhodnutí u útvarů	Rozhodnutí velitelů útvarů pro přesun. Doručení rozkazů vojskům.	Pohotovost orgánů pořádkové služby armády
9—10		Kontrola pořádkové služby divizí	Proniknutí rozkazů do vojsk	
10—11	Pohotovost svazků a útvarů armády k přesunu			

Cílem ženíjního zabezpečení přesunu vševojskové armády druhého sledu na čaru zasazení bude:

- zabezpečit rychlý a nerušený pohyb vojsk armády ve stanoveném tempu a zachovat jejich bojeschopnost;
- zabezpečit vojska proti průzkumu nepřítele jak za přesunu, tak i v prostorech odpočinků, ve vyčkávacím prostoru a na čáře zasazení;
- zabezpečit vojskům maximální možnou ochranu proti účinkům zbraní hromadného ničení.

Rozsah ženíjního zabezpečení bude charakterizován nutností v maximální míře uchovat ženíjní útvary armády pro boj.

Ženíjní průzkum

Aby se rychle získaly informace o stavu pochodových os v pásmu přesunu, je výhodné použít vrtulníků s důrazem na zjištění přechodů přes vodní toky a nebezpečná místa v pásmu přesunu. Tuto reko-

gnoskaci je třeba opakovat asi 4–6 hodin před vyražením armády k přesunu.

Armádní ženijní průzkumné hlídky mohou být v síle ženijní čety na každou osu.

Divize pak provádí vlastními prostředky průzkum svých os s důrazem na průzkum stanovených prostorů denních odpočinků a vyčkávacího prostoru ke zjištění a zabezpečení možností skrytí maximálního množství bojové techniky a živé síly.

Průzkum řešit s dostatečným časovým předstihem, vybavit výkonnými rádiovými stanicemi.

Zenijní zabezpečení vlastního přesunu:

Vycházíme-li z předpokladu, že armáda druhého sledu bude se přesunovat zpravidla s dvěma až třemi divizemi v prvním sledu, bude potřebovat minimálně 6–8 os hlavních a 2–3 osy záložní; mnohdy se však bude muset spokojit i s menším počtem os. Tyto osy nutno volit na větší vzdálenost od sebe, aby nebyly jedním úderem AZ vyraženy 2 osy.

Úkolem armády bude zabezpečit úpravu komunikací v prostoru soustředění, v prostorech denního odpočinku, ve vyčkávacím prostoru a napojení těchto komunikací na osy přesunu. Mimo to musí zabezpečit armádní osy.

Zenijní síly a prostředky armády musí být začleněny do pochodových proudů tak, jak je předvídáno jejich použití v boji.

Zvlášť velkou pozornost je třeba věnovat zabezpečení přechodů přes vodní toky a pohoří. Při přechodu řek je třeba počítat s využitím stávajících mostů; přitom je třeba mít připraveny další stávající mosty jako záložní a vytyčení objížďky.

Kromě stávajících možností je nutno mít připraveny pontonové jednotky, které v případě zničení mostu by byly schopny postavit v době 3–5 hodin nový most. Silniční a ženijní roty ženijní brigády armády bude třeba předsunovat, aby zabezpečovaly přechody přes pohoří, kde je nedostatek komunikací, nebo mají značné stoupání a není možnost použít objížďek.

V zimním období je nutno počítat s možností, že úseky vozovek budou zledovatělé a bude je nutno posypávat, a že bude vyšší stav sněhu v některých, hlavně výše položených úsecích os. K tomuto účelu je výhodné vybavit každou samostatnou kolonu

sněhovým pluhem na T-111 nebo V3S a využít silničních orgánů CO a místního obyvatelstva.

Divize i pluky si k zabezpečení přesunu vlastních vojsk vytvářejí OZP. Ty musí rychle a aniž by zdržovaly proudy, připravovat objížďky a opravovat komunikace. Hlavní úkol budou však OZP plnit až po zasazení do boje. K tomu je nutno plánovat doplnění materiálu ve vyčkávacím prostoru. Velitelé OZP musí dbát zásady, aby vytyčované objížďky se příliš neodchylovaly od stanoveného směru přesunu a nezpomalovaly tím tempo přesunu.

Komunikací z vyčkávacího prostoru zabezpečuje pro armádu druhého sledu front svými prostředky; přesto však je třeba plánovat možné zdvojení silami přesunující se armády.

OZP útvarů, v některých případech i svazků prvního sledu přesunující se armády, postupují před předsunutými oddáky tak, aby získaly co nejvíce času na odstranění překážek.

Rovněž je třeba zabezpečovat přesun hlavních sil prostředky začleněnými přímo v jejich sestavě. Tento úkol plní OZP svazků v čele divizních útvarů, dále všechny ženijní jednotky včleněné v pochodové sestavě a armádní komunikační skupiny, které se přesunují v čele armádních útvarů a svazků.

Zenijní úprava prostorů denních odpočinků a vyčkávacího prostoru

Volba vyčkávacího prostoru a prostoru denního odpočinku musí jednak konfigurací terénu a jednak provedenými opatřeními maximálně zabezpečovat vojska, bojovou techniku a materiál proti účinkům ZHN.

Uvedené prostory musí taktéž zabezpečovat oddech útvarům a svazkům, vhodné zdravotní podmínky, musí mít dostatek vodních zdrojů a taktéž dostatek příjezdových a výjezdových cest.

Vzhledem k tomu, že vojska se zdrží v těchto prostorech jen během dne, může být rozsah úkolů ženijních jednotek, které budou prostory s malým časovým předstihem upravovat, následující:

- vytyčovat a upravovat komunikace;
- odminovat tyto prostory;
- maskovat určité úseky, hlavně pomocné cesty, prostory velitelských stanovišť a dělostřelectva;

— budovat úkryty pro živou sílu před účinnky ZHN.

Dokončení úpravy těchto prostorů provedou pak vojska po svém příchodu. Vzhledem k minimu času, který je k dispozici a maximální možnosti napadení vojsk bude třeba k budování těchto prostorů využít v maximální míře trhavín, civilního obyvatelstva, popřípadě skupin opevňovacích prací organizovaných z civilních pracovníků.

Maskování za přesunu a na čáře zasazení

Opatření pro maskování přesunu se provádí na podkladě plánu operačního maskování frontu (HV).

Zpravidla se z klamných prostorů soustředění organizuje klamný přesun armády jiným pravděpodobným směrem. K tomu je třeba vytyčovat a upravovat osy přesunu tak, aby nasvědčovaly přesunu jako na hlavním směru. V rámci armády je možno pro zabezpečení tohoto úkolu počítat s jedním maskovacím praporem.

Pro napodobení vlastního přesunu je možno používat hlavně koutových odražečů KT-8-40, upevněných na motocyklech nebo maketách; kromě toho se provádějí přesuny skutečných malých jednotek všech druhů vojsk s bojovou technikou (tanky, dělostřelectvo).

Je třeba ovšem zdůraznit, že nestačí maskovat přesun jen proti radiolokačnímu pozorování nepřítele, ale též proti vzdušnému.

K zamaskování skutečného přesunu na hlavních osách se používá mimo jiné koutových odražečů KT-8-50, které se rozmisťují na vzdálenost 40–50 m od sebe. Přechody přes vodní toky se maskují koutovými odražeči K-4-100 nebo T-8-60. Ty se rozmisťují na vzdálenost 100–120 m po obou stranách přechodu do vzdálenosti 1–1,5 km.

Pokud jde o ostatní maskovací opatření na přesunu, je třeba zdůraznit, že při volbě pochodových os je nutno přihlížet k jejich maximální maskovací kapacitě, provádět přesuny za tmy a ztižené viditelnosti, přísně dodržovat maskovací kázeň za přesunu, rozdělovat pochodové proudy do sledů, měnit vnější tvar bojové techniky; jednotlivé úseky cest a mosty musí mít ráz zničených nebo narušených.

Je třeba, aby se všech maskovacích opa-

tření vhodně využívalo podle konkrétní situace; jedině tak mohou být cíle operačního a taktického maskování splněny.

Součinnost s ozbrojenými složkami MV a lidosprávy k zabezpečení dalekých přesunů

I když při zabezpečování přesunů vojsk je nutno vycházet z toho, že odpovědnost za zajištění hladkého přesunu mají štáby přesunujících se svazků a útvarů, přesto předkládáme na orgány ministerstva vnitra požadavky, aby v rámci svých možností pomohly armádě zabezpečit hladký přesun.

Půjde hlavně o zabezpečení přesunu na jednotlivých osách s důrazem na tyto úkoly:

- zabezpečit pořádek v pásmu přesunu;
- organizovat regulační službu s důrazem na těžko schůdný terén, města a vytyčovat objíždky v prostorech, kde použití ZHN by ohrozilo včasné splnění úkolu;
- zabezpečit průvodce z místního obyvatelstva (z řad pomocníků VB) v nepřehledném, zalesněném a horském terénu s cílem rychle vyvést vojska a předejít zdržení při narušených komunikacích (půjde hlavně o noční přesuny);
- zajistit střežení důležitých objektů na ose přesunu s důrazem na mosty, podjezdy a důležité křižovatky;
- zajišťovat a zabezpečovat provoz na telekomunikačních uzlech;
- zabránit shlukování obyvatelstva při přesunech a omezovat provoz civilního sektoru na nejmenší míru;
- vytyčit zamořené prostory (orgány CO kraje) a vyznačit jejich objíždky;
- v prostorech přechodů přes řeky umístit koutové odražeče a zkontrolovat zatemnění v osadách, hlavně v době přesunu;
- očistit pásmo přesunu od agentů a jednotlivců, kteří jsou nepřáteli režimu;
- vyznačit opravárny v pásmu přesunu;
- využívat rychlého spojení VB pro potřeby armády;
- zabezpečit výměnu zpráv mezi VB a armádou v průběhu přesunu.

Na silniční orgány může mít přesunující se armáda především tyto požadavky:

- organizovat silniční hlídky k zjišťování stavu os, po nichž se armáda v kraji bude přesunovat; tento úkol provádět hlavně po úderech ZHN a letectva nepřítele;

- provádět údržbu a opravy cest v určeném úseku, odstraňovat závaly, hlavně v osadách, lesích, údolích apod.;
- provádět zpevňování silničních objektů podle požadavků armády.

Na orgány CO za přesunu může mít armáda tyto požadavky:

- v součinnosti s přesunujícími se jednotkami odstraňovat následky vzdušného napadení;
- poskytnout první pomoc a odbornou lékařskou pomoc zasaženým jednotkám a organizovat a zabezpečovat požární ochranu;
- zabezpečit dostatečné množství pitné vody;
- provádět chemický, radiační a biologický průzkum na důležitých přechodech, vyznačovat zamořené prostory, vytyčovat objíždky a provádět odmoření zamořených úseků.

Bude téměř pravidlem, že přesuny vojsk na velké vzdálenosti budeme provádět většinou kombinovaně — po vlastní ose a po železnici. Praxe při cvičeních ukázala, že je bezpodmínečně nutné využít všech opatření CO železnic.

Orgány CO železnic zabezpečí svými silami vytyčování zamořených úseků po celé trati. Jde o to, vyřešit, jak zajistit, aby varovná signální zařízení umístěná podél trati vpravo ve směru jízdy zabezpečila varování přepravovaných vojsk asi 1200 m před začátkem zamořeného úseku. K tomu bude třeba organizovat síť dozorců orgánů v jednotlivých vosech, zvláště v noci. Tyto úkoly byly již prakticky při cvičeních prověřovány a jsou při dobré organizaci splnitelné.

Vidíme nutnost spolupráce s orgány lidosprávy (KOK, MV, CO) při zajišťování přesunů vojsk na velké vzdálenosti. Je proto nutno při plánování přesunů určit ze štábu přesunující se armády důstojníka, který vejde ve styk s orgány KOK, oznámí jim osy přesunu, přednese požadavky z hlediska zabezpečení pořádkové, technické a zdravotnické služby, radiačního, chemického a biologického průzkumu, zabezpečení určitých objektů a dohovory součinnost při odstraňování následků ZHN na důležitých úsecích přesunu.

Řízení dalekých přesunů

Daleké přesuny kladou na řízení a velení značné požadavky. Vysoká tempa přesunů, provádění přesunů v kterékoli denní době, vybavení jednotek různorodými dopravními

prostředky ztěžuje nejen vlastní plánování, ale v mnohem větší míře znesnadňuje prakticky ovlivňovat a usměrňovat vojska za přesunu na komunikacích. Kromě těchto objektivních příčin naše vyšší štáby, zvláště armád, nemají praktických návyků při řízení přesunů a neměly dosud možnosti prakticky přezkušovat v rámci armády současný přesun všech druhů vojsk.

Díle zkušenosti z přesunů při taktických, zkušebních a ukázkových cvičeních, nejčastěji v rámci divize, ukazují na to, že řízení přesunů svazků vyžaduje maximálního vypořádání celého štábu a úplné a těsné spolupráce se složkami civilní správy a ministerstva vnitra. Navíc při provádění taktických cvičení poskytujeme podřízeným štábům a vojskům nadbytek času pro plánování a hlavně řízení přesunu a tím výsledky cvičení nedávají dostatek podkladů pro reálné posouzení řízení přesunu v rámci celé armády.

Řízení dalekých přesunů vševojskové armády vyžaduje od všech složek štábu cílevědomou a usměrňovanou činnost, při které operační oddělení musí sebrat řídící úlohu. Jakmile se ujasní doba a pohotovost přesunu, vylučuje operační oddělení spolu s ostatními složkami pomocné VS armády, které se za řízení zástupce velitele armády musí urychleně přesunout do prostoru denního odpočinku. Přesun základních částí pomocného VS je třeba v současné době řešit hlavně pomocí vrtulníků; zbytek pomocného VS, hlavně spojovacích jednotek, přesunout po vlastní ose.

Možnost účinného řízení je podmíněna hlavně pohotovostí spojovacích sítí a dostatečným množstvím pohyblivých pojiček.

Hlavní síly VS armády se přesunují zpravidla po jedné z armádních os, jakmile dosáhnou pohotovosti pro přesun. Na původním VS zůstává operační skupina, složená z příslušníků všech složek štábu, která k době pohotovosti pro přesun zaujme čáru výchozích míst na všech osách a je připravena v součinnosti s kontrolními orgány divizi řídit a usměrňovat přesun na této základní regulační čáře. Od této čáry řídí přesun armády v celém pásmu zástupce velitele armády z pomocného VS armády.

Operační skupina štábu kromě kontroly zahájení přesunu na čáře výchozích míst provolávací divizi zabezpečuje a řídí zaházení osy a průchod svazků a útvarů čarou výchozích míst na armádních osách. Zde bude usměrňováno těžiště práce operační skupiny, protože úkol slaďovat a zařazovat pochodové proudy armádních jednotek na osy je zpravidla nejtěžší. Důstojníci pověřeni

kontrolou průchodů jednotek na čáře výchozích míst musí mít zpracovanou tabulku přesunů jednotlivých pochodových proudů na této čáře a nesmlouvavě vyžadovat dodržování stanovených časů.

Složení operační skupiny pro řízení přesunu do čáry výchozích míst může být různé. Podle rozsahu úkolů se jeví výhodným toto složení:

- 4–6 důstojníků operačního oddělení,
- 2–3 důstojníci velitelství dělostřelctva,
- 1–2 důstojníci ženíjního vojska,
- 1 důstojník chemického vojska,
- 2–3 důstojníci spojovacího vojska,
- 1–2 důstojníci týlu,
- dopravní a spojovací prostředky (počet podle konkrétní situace).

Náčelníkem operační skupiny může být náčelník operačního oddělení nebo jeho zástupce a zpravidla jsou do skupiny zařazováni důstojníci plánovací skupiny. Do skupiny řízení přesunu je výhodné zařadit i směrové důstojníky, kteří mohou přímo na místě usměrňovat činnost podřízených štábů. Jakmile je splněn úkol v původním prostoru soustředění, přesune se operační skupina vrtulníky na nové VS armády.

Činnost pomocného VS armády musí být usměrněna k tomu, aby zástupce velitele armády měl neustálý přehled, jak svazky a armádní útvary plní časový plán přesunu, jaké je narušení komunikační sítě v pásmu přesunu nepřátelskými zásahy, popřípadě o tom, jak jsou vojska na přesunu zamořena radioaktivními a biologickými prostředky. Zprávy o přesunech získává pomocné VS armády přes pomocná VS divizi, od operační skupiny v původním prostoru soustředění a dále bezprostředně od správce pořádkových prostorů na armádních osách. Částečně je informován zástupce velitele armády od orgánů civilní správy a ministerstva vnitra, kteří s ním udržují neustálé spojení.

O přesunech po železnici získává zprávy oddělení vojenské dopravy, jež zástupce je na pomocném VS armády.

Na základě zhodnocení získaných zpráv rozhoduje zástupce velitele armády o přesunech na armádních osách a schvaluje i rozhodnutí velitelů divizí, aby tím upřesňoval přesuny v divizních pásmech přesunů. Dojde-li k značnému zatarasění komunikací, zničení přeprav, velkému zamoření osob a

techniky, rozhoduje zároveň o manévru armádních ženíjních nebo chemických útvarů do prostoru zásahů, popřípadě vyžaduje zásahy prostředků civilní správy, ministerstva vnitra a nadřízeného štábu.

Řízení přesunů z pomocného VS armády může ovlivnit velitel armády, který se přesunuje do prostoru denního odpočinku vrtulníky.

U pomocného VS armády musí být vytvořena záloha osob, spojovacích a dopravních prostředků, které jsou v pohotovosti k zasazení do ohrožených prostorů, dojde-li k vyřazení některých orgánů pořádkové služby na armádních osách.

Po skončení přesunů a zaujetí prostoru denního odpočinku zástupce velitele armády hlásí situaci veliteli armády, informuje operační oddělení, jak je plán přesunu plněn a vydá pokyny pro přesun pomocných VS armády a divizí do následujících prostorů soustředění (denních odpočinků). Přesun pomocného VS armády musí být proveden do doby pohotovosti k přesunu vojsk na příští noc.

Operační oddělení na základě informací zástupce velitele armády, v součinnosti s civilní správou a orgány MV činí účinná opatření ke splnění úkolů přesunu v denní době. Zásadou musí být, aby jednotky a útvary, které se z jakýchkoli příčin opozdily za nočního přesunu, za světla zorganizovaly a zahájily přesun po jednotkách tak, aby k době pohotovosti pro přesun v příštím dnu byly u svých svazků.

Při karanténizování útvaru na pochodové ose usměrňuje velitel svazku ostatní pochodové proudy na záložní osu a střežení jednotek přebírá MV nebo nadřízený štáb.

Přesun svazků, popřípadě tankové techniky po železnici je řízen a usměrňován zpravidla péčí nadřízeného velitelství. Přesto štáb armády určuje nakládací a hlavně vykládací prostory a podle možnosti informuje převážené svazky a útvary o radiační situaci ve vykládacích prostorech. Vykládací prostory volíme zpravidla tak, aby tanková technika po vyložení zaujala prostory shromaždišť na čele pochodové sestavy armády a byla schopna provést zařazení do proudů.

Velitel přepravovaného svazku nebo útvaru musí předvidat možné přerušení železničních tahů a být připraven, že bude nutno vyložit vojska i na volné trati a pokračovat v přesunu po vlastní ose.

TAJNÉ!
Příloha čis. 2
 Výtisk jediný
 Počet listů: 1

Možná varianta tabulky přesunu

Svazek	Úřvar — jednotka	Poch. osa		Poch. proud		Pochodová rychlost	Přesun v noci z na								Přesun v noci z na					
		číslo	délka v km	číslo	délka v km		ČVM		RČ-1		RČ-2		RČ-3 rozchod		ČVM		RČ-1		RČ-2	
							čelo	záď	čelo	záď	čelo	záď	čelo	záď	čelo	záď	čelo	záď	čelo	záď
6msd	dva msp dp VS div. týl	1	400	1—15	80	20	18.00	22.00	21.00	01.00	02.00	06.00	04.00	07.00	20.00	24.00	01.00	05.00	04.00	06.00
	msp tp rmo přdo týl	2	400		80	80	18.00	22.00	21.00	01.00	02.00	06.00	04.00	07.00	20.00	24.00	01.00	05.00	04.00	06.00

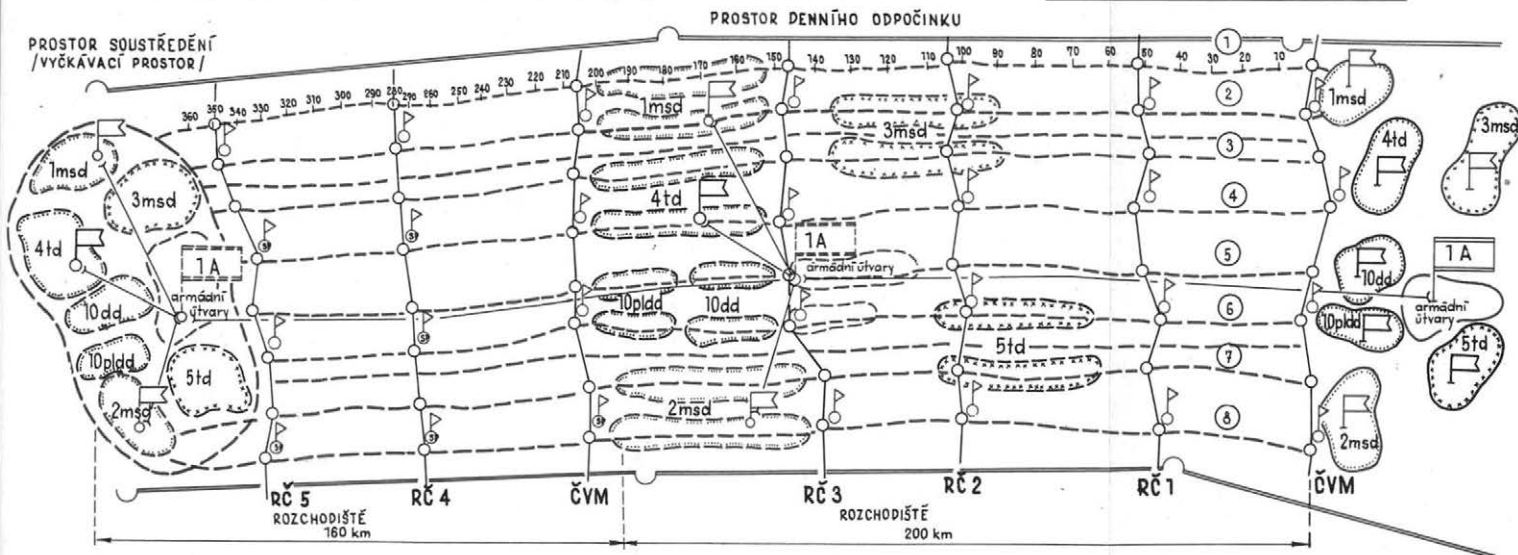
PLÁN PŘESUNU 1A

ÚKOLY POŘÁDKOVÉ SLUŽBY:

PŘEHLED ORGANIZACE POŘÁDKOVÝCH ORGÁNŮ:

POMOCNĚ VS 13A:

SÍLY A PROSTŘEDKY RS SVAZKŮ:

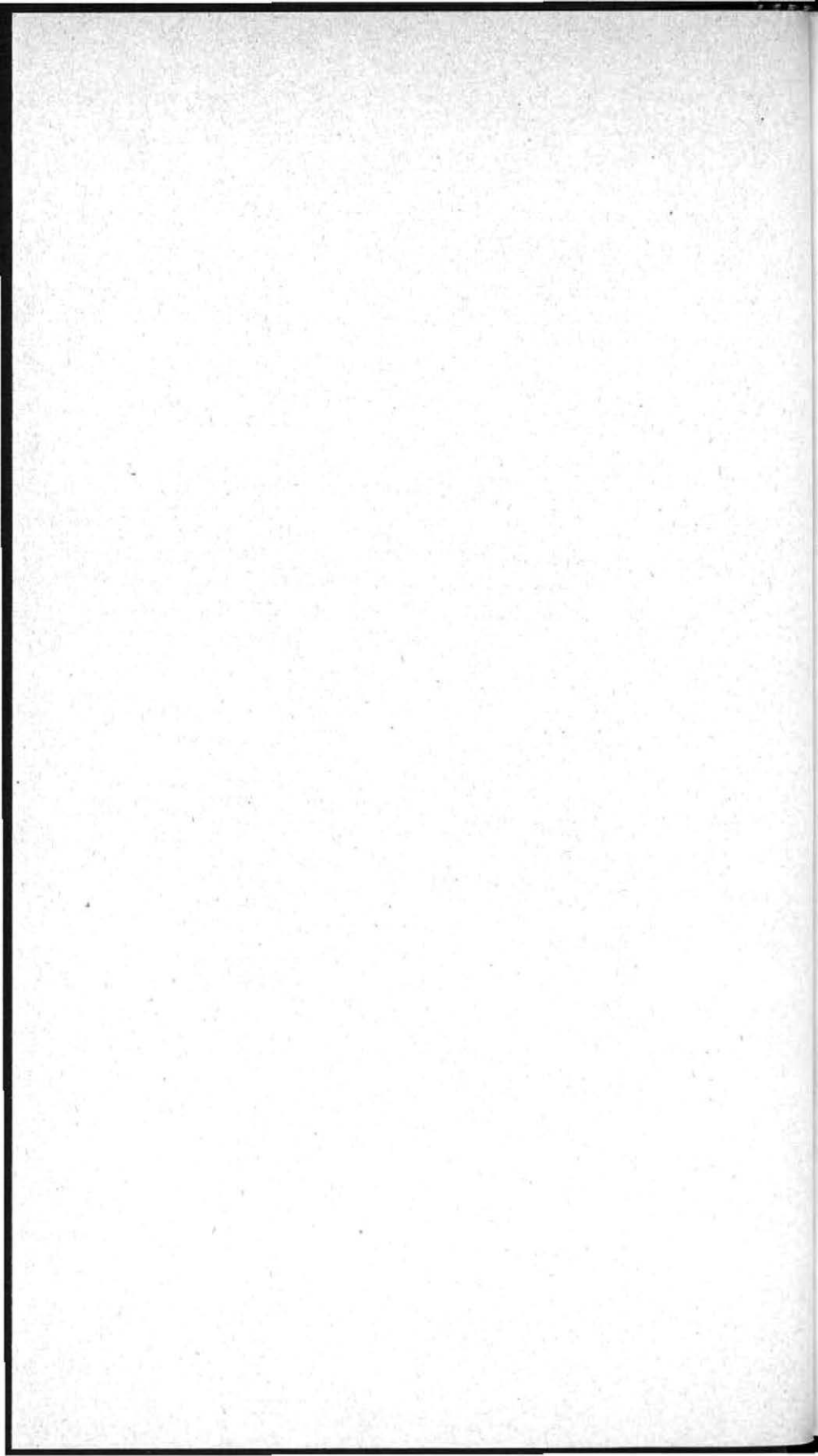
TABULKA PŘESUNU:

ZVLÁŠTNÍ NAŘÍZENÍ:

HLÁŠENÍ:

VELITEL 1. ARMÁDY

NÁČELNÍK ŠTÁBU 1. ARMÁDY

Z á v ě r

Zpracovaný článek vzhledem k široké tematice rozebírá jen některé hlavní otázky, které jsou ověřeny při provádění operačních cvičení na mapách a při taktických cvičeních s vojsky.

Není řešena otázka zabezpečení a řízení přesunů na nepřátelském území, která si svým odlišným obsahem a zvláštnostmi zasluhuje zvláštní pozornosti a samostatného článku.

Vzhledem k tomu, že dosud bylo zpracováno málo pramenů na toto téma, bylo by výhodné, aby příslušníci vyšších operačních štábů zaujali své stanovisko k řešeným otázkám a dali tak možnost, aby se tyto otázky v široké diskusi objasnily. Jen tak splní článek plně svůj účel.

В статье обсуждаются вопросы организации и планирования передвижений войск на большие расстояния. Помимо общевойсковых вопросов автор обращает внимание прежде всего на вопросы инженерного обеспечения и маскировки далеких передвижений. Значительное внимание уделяется в статье проблемам управления далекими передвижениями и вопросам взаимодействия с вооруженными органами МВД и народовластия.
